

Traheotomija je hirurški zahvat kojim se na prednjem zidu vratnog dijela dušnika (traheje) formira otvor- traheostoma. **Traheostoma** se formira tako da se rubovi otvora na zidu dušnika ušiju za rubove kože na vratu. Trahealna kanila je cijev koja se postavlja u traheostomu radi lakšeg održavanja i čišćenja disajnog puta. Kanila ima oblik savijene cijevi a može biti izrađena od različitih materijala: metala, plastike, silikona. Klasična trahealna kanila se sastoji od dvostruke cijevi, spoljašnje i unutrašnje. Veličina i broj kanile se određuju za svakog pacijenta prema veličini dušnika i traheostomskog otvora.

Formiranje traheostomskog otvora je postupak kojim se spašava život i izvodi se u situacijama vitalne ugroženosti.

Međutim, saznanje o postojanju traheostome na vlastitom tijelu povezano je s osjećajem nesigurnosti, potištenosti i nemoći, pa sve do uvjerenja da je riječ o teškom hendikepu koji narušava svakodnevni život.

Zato je važno znati šta je traheostoma, čemu služi, kako je njegovati i kako živjeti s njom.

Medicus

Otvoreni medicinski klub/ Open medical club

OMK Medicus
www.medicus.4mg.com
e-mail: medicus@t-com.me

Medicus
Otvoreni medicinski klub/ Open medical club

ŽIVOT S TRAHEOSTOMOM

Život s traheostomom

Osoba s traheostomom mora se prilagoditi se na život s njom. Traheostoma sa sobom donosi nužne promjene u načinu života, od održavanja lične higijene i higijene traheostome, preko ishrane do brige o kvalitetu vazduha u prostoriji u kojoj bolesnik boravi. Potrebno je prihvatiti traheostomu kao dio sebe i pokušati nastaviti normalno živjeti.

Za što lagodniji život s traheostomom nužna je svakodnevna njega i toaleta traheostome što bolesnik mora da nauči. Zato se već tokom boravka u bolnici uči održavanje higijene kanile i traheostome. Okolina traheostome se svakodnevno briše gazom namočenom u običnu vodu i suši čistim tupferom. Koža oko traheostome maže se zaštitnom kremom. S obzirom na nakupljanje sekreta, u stomu treba ukapavati fiziološki rastvor ili davati vlažne inhalacije koje razrjeđuju sekret i olakšavaju njegovo odstranjivanje. Kanila se mijenja svakodnevno.

Kako bolesnik koji ima traheostomu kroz nju i diše, u procesu disanja gubi se funkcija nosa (ovlaživanje, zagrijavanje i pročišćavanje udahnutog vazduha), tako da kroz traheostomu udiše nepročišćen, neovlažen i nezagrijan vazduh. To dovodi do nakupljanja gustog, žilavog i onečišćenog sekreta koji se teško iskašljava. Zbog svega navedenoga, prostoriju u kojoj boravi takav bolesnik treba često provjetravati tokom dana, a vazduh dodatno vlažiti, posebno u sezoni grijanja.

Poseban oprez potreban je kod kupanja, tuširanja ili pranja kose. Muškarci bi trebalo da koriste električne aparate za brijanje, kako bi spriječili povređivanje zbog slabljenja čula dodira u području vrata.

Zbog poremećenog gutanja i ishrana zahtijeva određene promjene. Pacijenti koji su bili podvrgnuti laringektomiji mogu izgubiti apetit jer im je nakon operacije izmijenjen miris ili ukus hrane. Bolesnik treba da konzumira visokoproteinsku hranu bogatu vitaminima i mineralima odgovarajuće konzistencije (kašasta ili pasirana), u manjim, ali češćim obrocima. Treba kontrolirati i količinu unesene hrane, kao i njezinu eliminaciju. Pod kontrolom treba biti i unos tečnosti: preporučena dnevna količina je 1500 do 2000 ml (ako nije kontraindikovano zbog neke druge bolesti). Ranije štetne navike (pušenje i konzumiranje alkoholnih pića) najbolje je prekinuti.

Položaj bolesnika takođe je od velike važnosti: polusjedeći položaj u krevetu osigurava bolju plućnu ventilaciju, lakše iskašljavanje sekreta i lakšu ličnu toaletu.

Traheostoma nosi i određene rizike, jer je otvoren put za prodor različitih nečistoća i mikroorganizama u disajne puteve, što pogoduje nastanku infekcije. Stoga se preporučuje stavljanje posebnih filtera ili nošenje takozvanih pregačica, koje se postavljaju preko otvora.

Osobe s trajnom traheostomom mogu raditi gotovo u svim djelatnostima, osim teških fizičkih poslova, jer ne mogu zadržavati dah. Bilo bi dobro i da izbjegavaju plivanje i vožnju čamcem, zbog opasnosti od ulaska vode kroz traheostomu u disajni sistem.

Sve važne informacije o promjeni načina života pacijent dobija od medicinske sestre još za vrijeme boravka u bolnici. Ona priprema pacijenta i njegovu porodicu za život s traheostomom: poučava ih kako da njeguju stomu i kanilu, informiše o nužnim

promjenama u ishrani, kao i o ostvarivanju prava vezanih uz zdravstvenu zaštitu (doznake za pomagala, zavojni materijal...).

Redovne kontrole ljekara i zdrav način života preduslov su za uspješno liječenje i rehabilitaciju. Ljekar pažljivo provjerava zdravstveno stanje pacijenta kako bi bio siguran da se karcinom nije ponovo pojavio. Pregledi uključuju preglede stome, vrata i grla. S vremena na vrijeme, ljekar čini pretrage krvi, RTG i ultrazvučne snimke.

